

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

jevem je výskyt pískovcových kamenů, které se jeví jako stavební materiál (resp. stavební odpad), ve vrstvách k. 132 a 133. Vzhledem k tomu, že se na lokalitě jedná o naprosto cizorodý materiál, je zjevné, že v tomto případě se musí jednat o známky nějaké blíže nespecifikovatelné stavební činnosti, která zde musela proběhnout již někdy v průběhu první poloviny 11. století.

Pouze hypoteticky tak lze předpokládat, že na travertinové kupě vznikla v tomto období nějaká stavba, případně ohraničená příkopem (k. 500), která vzala za své při výstavbě hranolové stavby k. 900 (Kohoutek 2000). Poněkud jiná situace se objevila v severní polovině nově vzniklého suterénního prostoru. Zde se za centrálním pilířem, který dělí tento prostor zhruba na dvě poloviny – severní a jižní, podařilo zachytit další souvrství, které bylo následně vypreparováno v řezu II. Předběžně lze zjištěnou situaci v řezu II interpretovat následovně. Pod požárovým horizontem a následnou destrukcí, která je datována do druhé poloviny 18. století, se objevila další výrazná vrstva maznicové destrukce s nálezy z druhé poloviny 15. století, která byla již částečně zachycena při výzkumu na přelomu roku 1998 a 1999 v sondě H (Kohoutek 1999).

Je pravděpodobné, že v těchto místech byla právě v tomto období zbudována zahlobená stavba (suterén) dřevěné konstrukce, která má četné analogie právě v době po polovině 15. století i v jiných jádrech městských aglomerací (např. Uherský Brod, Hranice, Zlín apod.).

Jiří Kohoutek, Zdeněk Schenk

Literatura

- Kohoutek, J. 1999: Přerov-Horní náměstí 1999, rekonstrukce domu č.p. 26, n. z. č. j. 157/99, Ústav archeologické památkové péče Brno.
Kohoutek, J. 2000: Přerov-Horní náměstí, rekonstrukce domu č.p. 26, n. z. č. j. 319/00, Ústav archeologické památkové péče Brno.

Resumé

Přerov (Bez. Přerov). Stadt „Horní náměstí (Oberplatz)“ čp. 26“. Jüngere. Burgwallzeit.Hochmittelalter. Burgwall. Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (okr. Přerov)

Horní náměstí, zámek. Středověk, novověk. Hrad, Zámek. Zjišťovací výzkum.

Lokalita se nachází v archeologicky exponovaném prostoru historického jádra Přerova. Konkrétně se jedná o nádvoří zámku, situovaného na jihozápadním okraji tzv. Horního města. Na podzim roku 2006 zde v souvislosti s projektovaným předlážděním nádvoří zámku provedla společnost Archaia Brno, o. p. s., pracoviště Olomouc, zjišťovací archeologický výzkum. Výzkum proběhl formou dvou ručně kopaných zjišťovacích sond, které byly realizovány pouze do hloubky 2,1 m (sonda S1), resp. 1,6 m (sonda S2). Sondy byly situovány nejdříve do jižního a pak do východního rohu nádvoří (ZM ČR 1:10000, list 25-13-12, sonda S1 377:243 od Z/J s. č. a sonda S2 380:244 od Z/J s. č.).

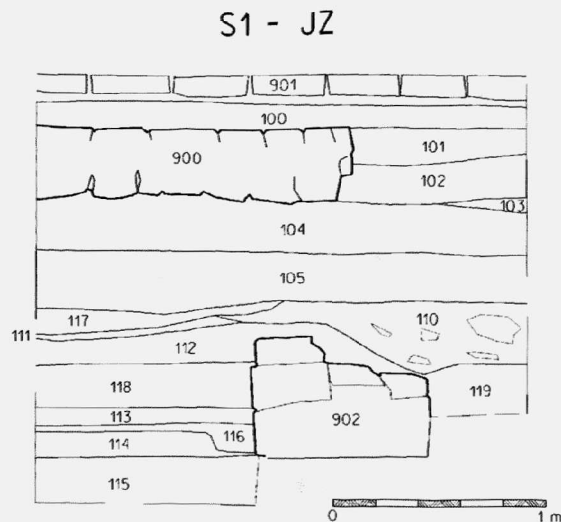
V první sondě bylo již v hloubce 0,2 m pod povrchem dnešní dlažby zachyceno souvrství raně novověkých a středověkých kulturních vrstev (s.j. 101, 102, 103, 104; obr. 133). Kromě toho byl ve stejné hloubce odkryt pozůstatek novověké kamenné konstrukce. V dolních partiích sondy pak byla nalezena starší kamenná zeď s.j. 902. Ta představuje obvodovou zeď větší stavby, která podle stratigrafické situace byla postavena někdy ve 13. nebo spíše ve 14. století. Požárový (s.j. 112, 111) a destrukční horizont (s.j. 110, 117, 105) zřejmě indikuje zánik stavby někdy ve 14. až 15. století. Přesnější datování bude možné po ošetření movitých archeologických nálezů.

Rovněž v druhé sondě se archeologické situace nacházely pouze 0,2 m pod současným povrchem dlažby (obr. 134). Nejvýraznější byla klenutá chodba zděná z kamenů a cihel (s.j. 905). Klenba chodby byla v této části narušena zřejmě v 2. polovině 20. století (s.j. 211). Chodba začíná ve východním rohu zámku a pokračuje dále doprostřed nádvoří, kde se k němu připojuje další chodba ze severu. Tady jsou chodby přerušeny betonovou kanalizační šachtou. Podle našeho názoru se jedná o pozůstatky kanalizačního systému, datovaného předběžně do období raného novověku (16.–17. století). Souvisí zřejmě s výstavbou trojkřídlého zámku za Vratislava Nádherného z Pernštejna, případně s následními stavebními aktivitami Karla staršího ze Zerotína. Renesanční kanalizace byla zahlobena do souvrství novověkých a středověkých kulturních vrstev (s.j. 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 210), z nichž nejstarší pocházejí zřejmě již ze 13. století. Přesnější datování bude opět možné až po ošetření movitých archeologických nálezů ze souvrství a ze záspy výkopu pro kanalizaci (s.j. 201, 209).

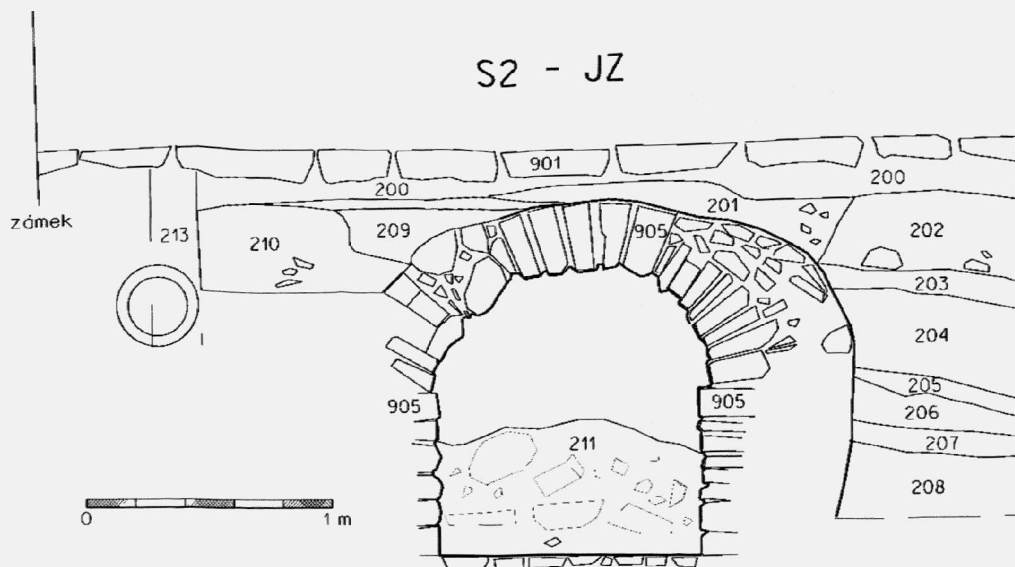
Peter Kováčik, Zdeněk Schenk

Resumé

Přerov-das Schloss (Bez. Přerov). Horní Platz. Die Burg, das Schloss. Mittelalter, Neuzeit. Die Suchgrabung.

Obr. 133. Sonda 1, řez středověkým souvrstvím. Suchgrabung S1, der Schnitt durch die mittelalterliche Schichtenabfolge.

Obr. 134. Sonda S2, středověké souvrství a renesanční kanalizace.
Suchgrabung S2, die mittelalterliche Schichtenabfolge und die Renaissancekanalisation.

PŘEROV (okr. Přerov)

Palackého ulice. Středověk. Novověk. Město. Záchraný výzkum.

V souvislosti s projektem „Modernizace a optimalizace CZT v Přerově“ byl v měsíci červnu 2006 prováděn společností Archaia Brno, o. p. s., pracoviště Olomouc archeologický dohled nad výkopovými pracemi v ulici Palackého. Výkopy pro pokládku nového teplovodního potrubí byly vedeny převážně ve staré trase, kde byl výsledek dohledu negativní. Pouze v místě, kde byla položena protlaková šachta došlo k porušení středověkého souvrství. Záchraným archeologickým výzkumem se podařilo zdokumentovat dva středověké sídlištní horizonty, které byly od sebe odděleny sedimenty nivních hlín. U dna šachty v hloubce 2,60 m od současného povrchu bylo zachyceno mírně zahloubené korytko, které bylo vyplněné hlinitým sedimentem, obsahujícím zlomky keramiky ze 14. století. Tato vrstva byla překryta hlinitojílovitým sedimentem o síle cca 0,80 m, který neobsahoval žádný datační materiál. Na něm se nacházel 0,40 m silný požárový horizont, spojený s destrukcí dřevohliněné zástavby. Nalezená keramika datuje tento horizont do 1. poloviny 15. století. Zachycená situace tak může dokumentovat události z období husitských válek, kdy bylo město Přerov v roce 1423 dobyto a značně poškozeno vojskem Diviše Bořka z Miletínka.

Nejmladší doklad osídlení představovala kolekce raně novověké keramiky a zlomky kachlů.

Lokalita se nachází v inundačním území řeky Bečvy, přibližně 120 m JZ od náměstí TGM. Souřadnice místa nálezu jsou 49°27.121' N 17°26.537' E (WGS 84). Nadmořská výška současné úrovně terénu je 211, 20 m n. m.

Ulice Boženy Němcové. Středověk. Město. Záchraný výzkum.

V souvislosti s rekonstrukcí vodovodního potrubí byl v září 2006 prováděn společností Archaia Brno, o. p. s., praco-

viště Olomouc, archeologický dohled nad výkopovými pracemi v ulici Boženy Němcové. Při jejím vyústění do ulice Palackého byla v rozšířeném výkopu zachycena pozitivní situace. Na podložní vrstvě, tvořené v těchto místech hlinitojílovitým sedimentem žluté barvy, se nacházela požárová vrstva, která byla datována nečetným souborem keramiky do první poloviny 15. století. Několikametrový úsek tohoto požárového horizontu se podařilo zachytit při dokumentačních pracích již v červnu 2006 v ulici Palackého.

Šrobárova ulice. Novověk. Stratigrafie. Záchraný výzkum.

V souvislosti s modernizací a optimalizací centrálního zavedení tepla byl v červnu 2006 veden ulicí Šrobárovou 1,80 m hluboký výkop pro pokládku teplovodního potrubí. Výkopová rýha probíhala podél obytných bloků č. o. 1-9.

V rámci archeologického dohledu společnosti Archaia Brno, o. p. s., pracoviště Olomouc, se podařilo zdokumentovat dva jílovité povodňové sedimenty, které byly odděleny vrstvou tmavého zabarvení s organickými příměsí. Ze spodního jílovitého sedimentu byl získán malý soubor novodobé keramiky (19. století).

Lokalita se nachází v inundačním území na levém břehu řeky Bečvy. Nadmořská výška současného povrchu činí 210,5 m n. m. Prostor Šrobárovy ulice tvořil původně nezastavěnou volnou zahradní plochu (parc. č. 2314), která byla pravidelně zaplavována při větších povodních.

Jan Mikulík, Zdeněk Schenk

Resumé

Přerov (Bez. Přerov). Palackého Str., Mittelalter. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Přerov (Bez. Přerov). Boženy Němcové Str. Mittelalter. Stadt. Rettungsgrabung.